

Mulgi mälumäng „KOLMAS“

15.10.14 Abja Kultuurimajas

1. HALLISTE KIHELKOND (A. Pai)

Mis aastal avati Abja-Paluoja Mulgi mehe tammepuust skulptuur? Teise punkti saab selle eest, kui teate vastata, mis linna poole Mulgi mees vaatab?

Vastus: 2006 ja Viljandi linn

Halliste vallast Vana-Kariste külast leitud tammest meisterdasid mulgi valmis Olustveres elavad kunstnikud Ly ja Raul Teder.

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Mis tähendab eesti keeles „taagammer“?

Vastus: Tagatuba. Lännu taagambre aknest vällä.(Läänud tagatõa aknast välja.)

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil (ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Ants Taul – Helme kihelkonnas Riidaja külas torupillitalu pidav Ants Taul on Viljandi Kultuuriakadeemia rahvamuusika eriala õppejõud ja Mulgimaa uhkuse tiitli kandja 2014. (allikas: Sakala 11.10.2014).

4. SPORT (E. Liiber)

Nimetage selle kergejõustiklase, treeneri ja sporditegelase nimi (30. X 1924 – 22 X 2009), kes alustas sportimist 14- aastaselt, tõusis esile pikamaajooksjana. Tuli 1947 aasta Eesti meistriks 5 km murdmaajooksus ning võitis mv-tel 1947 – 1954 20 – 30 km maantee- ja maratonijooksus 2 hõbe- dat ja 4 pronksi, 1954 – 1956 käimises 3 hõbedat ja 5 pronksi. Tema juhtimisel rekonstrueeriti kolm staadioni – Nuias, Abjas ja Kilingi-Nõmmel. Tema poeg tuli 1983. aastal vasaraheites Eesti meistriks.

Vastus: Peeter Lapp

Allikas: EESTI SPORDI BIOGRAAFILINE LEKSIKON.

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mis hoone on pildil ja millise sündmusega seda ajaloos seostatakse?

Vastus: Linna vanimas hoones oli kõrts ja postijaam, mida samanimelise oja järgi nimetati Paluoja kõrtsiks.

Veel 19. sajandi kolmandal veerandil asus praeguse linna alal Paluoja kõrts, mille juures peatusid Tartumaalt Pärnu suunduvad linavoovid. Kõrtsi juures peeti Abja sügislaata, mis oli suurim Eesti kariloomade laat. Siia sõitis ostjaid Riiast, kes maksid nende eest kõrgemat hinda kui kohalikud lihunikud. Loomi toodi Abja laadale mitte ainult Hallistest, vaid ka kaugemalt. Pärast laata aeti neid suurte karjadena Penuja kaudu Lätimaale.

6. MUUSIKA (A.Ütsik)

Igal aastal valitakse Mulgimaa uhkus. Sellel aastal sai tiitli Ants Taul- hea rahvamuusika elus hoidmise,arendamise ja edasi viimise eest. Tuntud on ta ka torupillimuusika propageerijana ja pillimeistrina. Kohe mängib Teile Riidaja torupillitalu ansambel ühte lugu. Küsin, missuguse valla torupillilugu kõlab? Vihjena – selle valla esindajad on ka täna siin.

VASTUS: Tarvastu torupillilugu.

7. MULK MUJAL (A.Pai)

See Mulgimaal elanud ja koolis käinud mees omandas reaalinete õpetaja hariduse Tartus ja lavastaja eriala Viljandi kultuuriakadeemias. Muuhulgas on ta lavastanud Tarvastu valla naiskodukaitse loojast jutustava etenduse „Mari Raamoti lugu“. Oma rännuteedel on ta läbinud Soome-Türgi-Argentiina-Brasiilia-Belizi-Havai. Hetkel resideerub Austraalias, õpetab eesti keelt, tegeleb puidu ostu ja müügiga ning osaleb teatriprojektides.

Nimeta selle mehe nimi ja telesarja pealkiri, milles kunstniku rolli mänginud näitleja eesti telepublikule tuntuks sai.

Vastus: Siim Maaten. Telesari „Naabriplika“ kunstnik Kusti roll (lahkus sarjast).

Allikas: http://mk.eestiselts.org/Kuidas_videomakk_sai_noore_mehe_el_630.htm

<http://www.ohtuleht.ee/561902/seriaali-naabriplika-kulajoodik-pogenes-kulma-talve-eest-kariibi-mere-aarde-kalu-lugema>

http://www.naiskodukaitse.ee/Mari_Raamoti_lugu_vaarib_tundmaopp_1535.htm

8. LOODUS (O.Renno)

Mulgimaad läbivad või riivavad 6 jõge: Öhne, Halliste, Kõpu, Raudna, Äрма ja Väike Emajõgi. Milline neist on allikast suudmeni kõige suurema ja milline kõige väiksema langusega (käre daima ja laugema vooluga)?

- Suurima langusega on Kõpu jõgi (1,24 m/km) ja väikseimaga Raudna (0,42 m/km).

9. ETTEVÕTLTUS; MAJANDUS HALLISTE KIHELKONNAS (A.Ütsik)

Mulgid ragistavad ajusid nüüd juba kolmandat hooaega. Kaks esimest hooaega lõpetasime suurepärase meistri valmistatud tordiga. Kes on see suurepärase tordi valmistanud kondiiter?

VASTUS: Urmas Jalakas Peale selle korraldab ta kondiitrite koolitusi ja ta avas ka Viljandisse esinduspoe, kuigi tema firma asukoht on registreeritud Halliste kihelkonda.

10. MULGI RAHVARIIE (A. Laande)

Mis funktsioon oli mulgi kuue punase paelaga kaunistustel peale ilu?

Vastus : Kaitsefunktsioon.

11. VARIA (O.Renno)

Mis on nelsoni kahvel ? (on seotud admiral Nelsoniga)

– Kahvel, mille üks serv on teritatud ja toimib noana; admiral Horatio Nelson kaotas Tenerife lahingus 1797 parema käe ja hakkas kasutama seda tüüpi söömisvahendit.

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda teie laudadel ringlevat eset?

Vastus: „Saapapoiss“

13. HALLISTE KIHELKOND (A.Pai)

Kuulus teatrietendus, mida mängitakse paljudes telekanalites üle maailma just 31.detsembri õhtul on „Õhtusöök ühele“.

Nimeta, milline Mulgimaal paiknev näitering sama etendust suurepäraselt ja võib ilma igasuguse kõhkluseta öelda, et ka sama vaimukalt esitas? Olgu lisatud, et III vabariiklikul külateatrite festivalil tunnustati sama trupi „Kõige originaalilähedasema lavastuse näitejuhti ja premeeriti parimat koomikut“.

Vastus: Abja kultuurimaja näitering "Õhtusöök ühele", lavastaja Raivo Kutser. Parim koomik Lauri Sepp. Aastal 2003.

Allikas: <http://www.sakala.ajaleht.ee/2394725/tahelepanu-kulateatrid-tulevad>

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Tõlgi lause: Tii olli längu.

Vastus: Tee oli kaldu.

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil (ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Hummuli vallavanem Enn Mihailov, kes on ka kirglik kalamees, tõmbas Väikesest Emajõesst välja suure haugi, millel oli pikkust 104 sentimeetrit ja kaalu 9,1 kilogrammi. (allikas: Valgamaalane 19.08.2014) Äsja valitud mulkide vanem. (allikas: Sakala 11.10.2014)

16. SPORT (E.Liiber)

Ta on sündinud Tõrvas 9. septembril 1966. aastal. Lõpetas 1984. aastal TSIK- i, õppis TRÜ- s, kuulus NL- i meistrivõistlustel 1984 – 1990 TRÜ esinduskoosseisu. Eesti mv- tel võitnud 1985 – 1997 2 kulda (1988 ja 1989), 6 hõbedat ja 2 pronksi. Mänginud 1987 a. NL- i koondises, 1994 – 1995 Soome ja a- st 1995 Austraalia klubides. Kuidas on selle korvpalluri nimi?

Vastus: Anne Lass, aastani 1990 Sepp, aastast 1997 Conell.

Allikas: EESTI SPORDI BIOGRAAFILINE LEKSIKON.

17. Mulgimaa ajalugu ja arhitektuur (P.Mänd)

Millise ehitusstiili näide on fotol?

Vastus: mulgi häärber (taluhäärber)

Möödunud kultuuripärandi aastal (2013) täitus sajand ajast, kui Uue-Kariste valla Puisi talu peremees Karl Unt lasi esimese talumehena Eestis projekteerida oma maja arhitektil.

Eesti tunnustatuim taluhäärberite uurija Eesti Vabaõhumuuseumi teadusdirektor Heiki Pärdi kirjutab oma monograafias „Halliste kihelkonna taluhäärberid - moodsa taluelu sümbolid“, et varasemaist taluhäärberitest ruumijaotuselt oluliselt erinenud Puisi uue maja ehituskavandi tegi vahetult enne Esimest maailmasõda 1913. aastal Karl Burmani ja Artur Perna arhitektibüroo.

(Allikas: <http://eestielu.delfi.ee/eesti/viljandimaa/halliste/elu/esimene-eesti-talumees-kes-lasi-endale-maja-projekteerida-puisi-taluhäärber-100.d?id=68102835>)

18. MUUSIKA (A. Ütsik)

Mis ansambel laulab?

VASTUS: C-duur

19. MULK MUJAL (A. Pai)

Kus asub „Mulk“ Hotell ?

Vastus: Austrias Saalbachis (Saalbach Hinterglemmis)

Kodulehel kirjutatakse: „Eestlastel seostub selle nimega kindlasti midagi muud kui suured mäed ja Austria. Põhjusi on mitu ja nad kõik on tegelikult lihtsad. Esiteks on selle pisikese hotelli omanike juured otsaga Mulgimaal. Teiseks on tegemist mõnusa ja suupärase nimega millega annab seostada teatud kultuuri. Kindlasti on ka meie tulevikuplaanide hulgas pisikese Mulgimaa ja veidi suurema Eesti kultuuri tutvustamine siin kaugel Austrias. Mulgi mustrid ja värvikad rahvarõivad ning paljud meened lubavad suhteliselt lihtsalt kuid samas meeldejäävalt tutvustada meie pisikest kodumaad väga paljudele inimestele kuna Saalbach-Hinterglemmis käib aastas hinnanguliselt 2 miljonit turisti.“ Üheks omanikuks on ärimees Hillar Kalam.

Kui kedagi peaks huvitama, siis tubade hinnad koos hommikusöögiga jäävad vahemikku 35-st kuni 75 euroni.

Allikas: <http://mulk.at/et/>

20. LOODUS (O. Renno)

Eestis on kindlaks tehtud 385 linnuliiki, kellest pesitsejaid on 225 liiki. Kuipalju liike pesitseb Võrtsjärvel ja selle äärealadel ?

– 140 liiki, neist otse järvel 57.

21. ETTEVÕTLUS; MAJANDUS HALLISTE KIHELKONNAST (A. Ütsik)

Kui on arukas tegevusplaan, siis saab äri ajada igal pool. OÜ Tuulesepp. Mis tegevus peitub selle nime taga? Vali õige variant.

*Valmistavad looduslikust materjalist ehteid, tuulekelli, unenäopüüdjaid

*Täiendõpe, kirjastamine, arutelude korraldamine

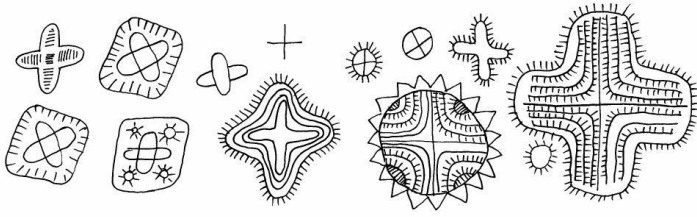
*Maaparandustööd, tööriistarent

*Matkad Soomaal

VASTUS: Vana-Karistes Arno Baltin- täiendõpe, kirjastamine, arutelude korraldamine.

22. MULGI RAHVARIIE (A. Laande)

Kuidas nimetatakse neid arhailisi kirjamotiive, mida kasutatakse väga palju mulgi rõivaste juures?

Rist on tasakaalu sümbol ja tähistab taeva ja maa vahelisi suhteid. Mitmekordsete kontuuridega ristil on kaitse tähendus.

23. VARIA (O. Renno)

Mis ajaloosündmus tingis linakasvatuse järsu suurenemise 19. sajandi teisel poolel ?

– Põhja-Ameerika kodusõda 1861–1865, mis halvas sealse puuvillakasvatuse.

24. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda klaasist pudelikest või milleks seda kasutati? (Pärineb 19. saj. I poolest)

Vastus: Lapse toidupudel

